

застосування при модернізації державного фінансового контролю// Фінанси України. - №5, 2011. – с. 68-77

4. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна державна: Програма економічних реформ на 2010-2014 роки//www.pravda.com.ua.

5. Державно-адміністративна діяльність у II десятилітті розвитку ООН. –К., 1991. – с 43

Доломанова К.Ю.

ПРОГРАМУВАННЯ ВИДАТКІВ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Актуальність: Використання бюджетних коштів потребує особливої уваги в умовах економічної кризи. Для вирішення проблем фінансування кожний розпорядник бюджетних коштів складає низку програм, які мають бути погоджені та затверджені розпорядчим документом вищого рівня. Кількість програм, які складає розпорядник коштів, використовуючи одні й ті самі дані, постійно збільшується, що призводить до проблеми взаємоузгодження цих програм, як на стадії розробки, так при процедурі внесення змін до цих програм.

Актуальним постає питання скорочення чисельності програм, які розпорядники коштів використовують для планування бюджету, на основі оптимізації всіх існуючих програм.

Мета: Мета статті полягає у розвитку теоретичних положень щодо удосконалення процесу бюджетування головних розпорядників коштів. Об'єктом дослідження є програми які використовують для бюджетного планування. Предметом дослідження є методичні підходи до планування витрат місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу управління.

Дослідження проблеми. Значний внесок в формування концептуальних надбудов, що розкривають зміст програмно-цільового управління, його методологію та теоретичні засади внесли вчені, як М.Я.Азаров, який у колективній монографії основну увагу приділив закордонному досвіду впровадження та використання програмно-цільового методу [1]. М. Крупка, Н.Б. Ярошевич, В.Є. Матвійшин розглянули та проаналізували етапи впровадження програмно-цільового методу планування видатків в Україні [3],[7]. Усього нараховується вісім етапів, кожен з яких потребує удосконалення. Т.Б. Лебеда., І.В. Запратріна, які розглянули особливості й проблеми застосування основних компонентів програмно-цільового методу (ПЦМ) у практиці реалізації бюджетного процесу в Україні [2].

Під бюджетним плануванням слід розуміти теоретичне обґрунтування: комплекс організаційно-технічних, методичних заходів із визначення кількісних і якісних складових доходів і видатків бюджетів у ході їх формування, розгляду і затвердження. Його основною метою є ефективне управління бюджетними коштами у середньостроковій перспективі, оскільки реалізація

стратегічних процесів не обмежується лише одним роком. Основними цілями бюджетного планування є підвищення дисципліни витрачання бюджетних коштів бюджетними установами. [4].

Для місцевих бюджетів це повинно передбачати здійснення певних видів видатків за умови наявності узгодженої програми дій у даній сфері з аналогічними програмами інших територіальних громад, а також регіональними програмами; наявністю техніко-економічного обґрунтування, прогнозу очікуваних соціально-економічних результатів втілення даної програми, загальну та поетапну вартісну оцінку, графік впровадження [6]

На практиці головні розпорядники коштів розробляють програми, які мають спільні риси, але є окремими документами, що мають протягом року шляхом внесення змін проходити процедуру взаємоузгодження. При внесенні змін у бюджетну програму, потрібно вносити зміни у програму соціально-економічного розвитку та навпаки. Ці програми приймаються розпорядчими документами вищого рівня, внесення змін до яких є окремою процедурою, та потребує додаткового часу. На практиці досить часто виникає питання: на яку програму потрібно спиратися у першу чергу. Особливо це актуально тому, що програми подаються у різні відомства та затверджуються у різний час.

Як можна побачити, усі програми мають низку спільних елементів, використання яких є обов'язковим для кожної програми. Головною спільною рисою усіх програм є - довгострокове планування з урахуванням заходів, що мають здійснюватися та фінансування цих заходів. З цього можна побачити, що при складанні програм використовуються одні й ті самі інструменти стратегічної менеджменту. Не зважаючи на те, що розробка програм соціально-економічного розвитку розпочалася в Україні раніше, ніж використання програмно-цільового методу планування бюджетних видатків, основою довгостро-

кового планування був програмно-цільовий підхід. Для того, щоб вирішити проблему взаємоузгодження програм, потрібно оптимізувати бюджетні програми і програму соціально-економічного розвитку у єдину програму. Автор статті пропонує таку структуру єдиної програми:

- Стратегічна мета розпорядника бюджетних коштів;

- Завдання, які потрібно виконати для досягнення стратегічної мети розпорядника бюджетних коштів. Для постановки завдань якнайкраще використувати типовий перелік бюджетних програм по напрямках діяльності. Ті стратегічні цілі, які вказані у кожній бюджетній програмі по окремих видах діяльності є універсальними завданнями для єдиної програми.

- Аналіз поточного стану. Цей елемент є спільним для усіх видів програм. Цей аспект більш детально розглянуто у програмі соціально-економічного розвитку, тому що у бюджетних програмах основний акцент робиться на фінансуванні. Соціально-економічна програма враховує і соціальний аспект.

- Фінансування. Цей аспект більш детально розглянуто у бюджетних програмах. Для поєднання програм потрібно приділити особливу увагу на розподіл витрат. У програмі соціально-економічного розвитку цей аспект більш узагальнений. Витрати не мають чіткої класифікації, яка дає змогу розподілити їх на категорії.

- Основні показники виконання програми. Для кожної галузі існує низка показників, які відображають поточний стан галузі. При розробці бюджетної програми розпорядники бюджетних коштів користуються типовим переліком показників ефективності виконання. Деякі з них є специфічними та використовуються у виняткових випадках, згідно зі специфікою галузі, тому потрібно вибрати найбільш актуальні, чітко вимірювані показники, інформація по яких регулярно надходить протягом періоду планування. У типовому переліку не враховано деякі показники, які розпорядники коштів використовують у внутрішньому обліку. Головною метою при виборі показників має бути універсальність та відповідність поставленій меті. Таким чином у єдиній програмі головний акцент робиться на показники, які використовуються у програмі соціально-економічного розвитку, який доповнюється статистичними даними, показниками ефективності виконання бюджетних програм та іншими.

- Окремо у єдиній програмі має бути прописаний механізм реалізації, основні критерії ефективності (якісні та кількісні). Акцент на кількісні робиться на бюджетних програмах, акцент на якісні у програмі соціально-економічного розвитку.

Висновок: Сполучення елементів програми соціально-економічного розвитку та бюджетних програм дозволить отримати найбільш ефективний програмний документ, що враховує усі аспекти діяльності розпорядника бюджетних коштів.

Література

1. Бюджетна політика у контексті соціально-економічного розвитку України. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі: [у 6 т.] / [голов. редкол. М.Я. Азаров (голова) та ін.] – К.: НДФІ, 2004. – Т.4, 2004.– 368с.
2. Запатріна І. В. Програмно-цільовий метод бюджетування / І. В. Запатріна //Фінанси України.- 2006.- №10 – С. 156-178.
3. Крупка М. Програмно-цільовий метод бюджетування в Україні / М. Крупка // Вісник Львівського університету. - Сер.: Економічна. - Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка. - 2009. - Вип. 41. - С. 16-34.
4. Лютий І., Савич Л. Суперечності планування видаткової частини державного бюджету України//Формування ринкової економіки в Україні. 2009. Вип. 19. С. 81–87
5. Наказ Міністерства фінансів України від 09.07.2010 р. № 679 «Про деякі питання проведення експерименту по запровадженню програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів»
6. Сунцова О. О.Місцеві фінанси: навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
7. Ярошевич Н. Б., Матвіцин В.Є. Етапи впровадженні програмно-цільового методу в Україні//Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип. 21.18

Ігнатова О.А.

ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ У СКЛАДІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Місце фінансів домогосподарств у складі фінансової системи залежить від ознак, які покладено в основу розмежування сфер і ланок фінансової системи. Фінанси домогосподарств виділяють:

– в окрему сферу фінансової системи, якщо за основу побудови фінансової системи взято рівень економічної системи та сукупність певних ознак функціонування;

– як складову у сфері децентралізованих фінансів, якщо за основу розмежування приймається рівень управління.

Крім того, будучи складовою фінансової системи, фінанси домогосподарств через непереривні вхідні та вихідні грошові потоки тісно пов'язані з іншими сферами фінансової системи:

– зі сферою державних фінансів – через сплату податків, зборів, різних платежів, а натомість - отримання різних видів трансфертів, заробітної плати для державних службовців і працівників державних підприємств та установ;

– зі сферою недержавних підприємств та організацій – через отримання заробітної плати й сплату вартості товарів та послуг;